

Аргументи

Дејан САВОВСКИ

Новата политичка, геополитичка, економска и воена моќ на Русија не се појави сама од себе. Со крајот на XX век таа се најде во еден таканаречен "идеолошки вакуум". Како да почнаа да пукаат виталните шевови на дотогаш силната, моќна но и забрвтана "зборнаја", кои покажаа дека постсоветска Русија доживува своевидна криза на идентитетот, која се појави во сите сфери на политичкиот, економскиот, културниот и општествениот живот. За многумина ова претставуваше предвесник на апокалипсата или како крајот на историјата да се претвора во крај на Русија и на еден народ кој беше навикнат да учествува во обликувањето на својата, но и на светската историја. Надежта дојде со отфрлањето на стариот веќе излитен комунистички систем, а се појави новиот демократски, кој всушност го мобилизираше политичкиот инстинкт на мнозинството Руси, но тоа беше и рефлекс на изворниот политички сензибилитет на рускиот народ и кој како на плебисците на новите текови, му даде поддршка на двоецот Путин-Медведев.

Новата политика претендираше да стави крај на речиси стогодишната одисеја на "рускиот дух" и да направи враќање и репродукција на здравото јадро кое ќе ги собере темелните вредности на руската политичка култура. Промоцијата на западната демократија во нејзиното опкружување,

централна Азија и Заткафказието, преку Бугарија, Романија, Унгарија сè до Австрија и Италија. И во азископацифичкиот регион руското присуство е значително. Со тоа Русија дава до знаење дека сака да соработува со остатокот од светот на ист принцип како и со Европа.

Во моментов Русија и Европската унија потпишаа протокол за да може меѓународната комисија да врши увид и контрола за протокот на гас преку Украина за крајните потрошувачи во Европа, а секако најновите случувања ќе фрлат темна сенка врз способноста на Русија да биде стабилен снабдувач со гас и дека трпението на Европа е при крај.

МАЛИТЕ ЏИНО

односно на нејзините соседи Грузија, Украина, како и обидот за влез на ваквата демократија во Белорусија, беше многу јасен знак за тревога. Тоа значеше дека Русија мора итно да се имунизира од портокаловите револуции. На геополитички план се очекуваше брз руски одговор на глобализацијата. Првото се однесуваше на враќањето на балансот како рамнотежа на сила во однос на Америка, а второто да создаде свој дискурс на западниот глобален монопол, но и како медијатор на светската криза отфрлајќи ги стапците на либералниот глобализам.

Еден од главните начини за јакнење на руското влијание и присуство ширум светот се енергетиката и нејзините енер-

Во план е со дотур од Владивосток да се пренесува земјен глин до Јапонија и Кина. Деновиве сме сведоци на старовниот спор околу гасот меѓу Русија и Украина. Затоа и во овој текст основна цел и претензија е анализата на состојбите, како и на факторите кои, помалку или повеќе, имаат битно влијание како своевиден сублимат во регионот. Имено, со настанувањето на Портокаловата револуција во 2004 година и со доаѓањето на новите политички сили на власт во Украина, беше нанесен голем стратешки удар на руското влијание во овој поранешен советски регион. Москва беше решена по секоја цена да ја добие оваа битка, за неа од големо стратешко значење.

Една политичка управа наложена од политиката секогаш ќе биде слуга на политичарите.

генци, а државите на секој начин се борат да ги привлечат руските компании да вложат средства надвор од нив или да им продадат што повеќе нафта и глин. Тоа значи дека сè поголемата нестабилност на енергетскиот пазар бара од државите потреба да складираат резерви.

Тука е и Балканот како еден од главните јазли за снабдување на Европа со руски гас и нафта, па затоа руските интереси на оваа територија се сметаат како интегрален дел, а со тоа дадоа до знаење дека силно ќе влијаат во меѓународните односи на овие балкански земји. Гасоводот наречен "Јужен тек" е претставен како баланс на "Набуко" гасоводот, кој би го пренесувал гасот од

Општо гледано, руската политичка власт многу добро знаеше дека Украина е стратешки зависна од нејзините природни ресурси - нафта и гас. Тоа автоматски значи дека токму на таа карта ќе се води цела игра. Новите политички текови во Украина кои почнаа со револуцијата на власт ги донесе политичките фигури од типот на Борис Јушченко, Јулија Тимошенко и опозиционо прорускиот Јанукович. Тие се покажаа како клучни играчи во гасниот спор меѓу Москва и Киев, кој допрва следуваше. Откако Јанукович ги изгуби изборите најголем губитник всушност беше Путин. Се чинеше дека Украина е изгубена за Русите, а цената на гасот кој руската нафтена компанија "Газпром" ѝ го испо-

рачуваше на Украина беше смешно мала. Оваа фирма, под политичка доминација на Кремљ, почна да инсистира на нов договор меѓу двете заинтересирани страни за зголемување на цената на овој природен енергенс. Но, ова воопшто не му одговараше на новиот украински политички естаблишмент, па тие

пет точки за зголемување на цените на гасот, Русија ќе прекине со достава на гас. Украинскиот претседател Јушченко ова го одби со образложение дека само постепеното зголемување на цената на гасот би имало економско оправдување за економијата на неговата држава, што секако не би и одговарало на

чуваа фирмата "RUS UKR ENERGI", која ѝ кумувала на севкупната состојба, а всушност, според овие аналитичари, е само продолжена рака на руските олигарси, чија крајна цел е незаконски профит. Всушност, овој договор, кој бил предвиден да трае пет години, стана само шестмесечен, каде на Украина ѝ се доставува гас по цена од тогашни 95 долари за 1.000 метри кубни. Токму тука се јавува и дилемата, која предизвикува негативни конотации во украинската јавност. Аналогно на ова има директни непосакувани последици врз самата украинска власт, вклучувајќи го тука и лидерот на опозиционата Партија на регионите, Јанукович. Во обид да се извлечат од оваа состојба, власта целата одговорност ја префрла врз тогашниот премиер Јакануров, и постоела можност за распуштање на украинската влада.

Со приближувањето на тогашните парламентарни избори и во екот на самата кампања, а по притисок на јавноста и на медиумите, проблемите околу договорот со гасниот спор само им давале негативни поени на сите поголеми политички партии не давајќи им можност за некоја поголема предност, во однос на другата. Значи, критики трпеа сите, почнувајќи од претседателот Јушченко, па сè до опозициониот Јанукович. Токму во ваква матна политичка состојба, Тимошенко и Јанукович ја гледаа и ја искористија својата шанса симнувајќи го од власт премиерот Јакануров, како човек од партијата на претседателот Јушченко, за да се отргнат од обвинувањата на своја сметка. Претседателскиот систем кој дотогаш владее во Украина трпи директни последици од смената на Јакануров од функцијата премиер и во државата почна да функционира мешовит политички систем каде дел од ингеренциите на претседателот преминуваат во рацете на врховната Рада-украинскиот Парламент. За состојбата да биде посложена се јавува државно политички вакуум меѓу самите институции на власта. Ваквата навидум стабилна политичка состојба во Украина владее до ден денес. Во моментот Русија и Европската унија потпишаа протокол за да може меѓународната комисија да врши увид и контрола на протокот на гас преку Украина за крајните потрошувачи во Европа, а секако најновите случувања ќе фрлат темна сенка врз способноста на Русија да биде стабилен снабдувач со гас и дека трпението на Европа е при крај.

Според одредени анализи, членките на Европската унија веќе потрошиле 25 отсто од своите резерви на гас поради овој проблем. Се поставува логично прашање, какви сè реперкусии од сè ова има врз поширокиот регион? Јасно е дека руското однесување околу гасниот спор, а не внатрешните политички недоразбирања во Украина ќе имаат најдалекусежни последици за целиот европски континент.

Една земја се фали со своите добри патишта; друга со добрите закони; трета со добрите луѓе. Една добра држава ги има и трите.

инсистираа на условите од претходниот договор склучен во 2004 година. Во периодот од средината на 2005 година државниот руски монопол "Газпром" јасно им стави до знаење на Украинците дека ако не го прифатат новиот договор од

руската компанија, при што следува ултиматум за негова неиспорака. Но, набрзо по овие недоразбирања Москва и Киев склучија нов договор со кој цената на гасот стана два пати повисока. Уште тогаш одредени аналитичари ја посо-

ВИ ОД КРЕМЉ

